

Водолажська Тетяна Олександрівна, к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
tatyana_fub@mail.ru

ОЦІНКА КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Сьогодні у провідних розвинутих країнах світу для підвищення якості освіти широкого розповсюдження набув компетентнісний підхід, що передбачає набуття студентами важливих компетенцій, що дають можливість орієнтуватися у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, на ринку праці, здобутті подальшої освіти тощо.

Визначальними поняттями компетентнісного підходу є «компетенція» та «компетентність». Компетенцією є сукупність знань, умінь, навиків, здібностей, досвіду, цінностей та мотивів, моделей поведінки, особистісних якостей людини в певній галузі; компетентність – це рівень досягнення необхідних результатів (сукупності знань, вмінь, досвіду, навичок) при вирішенні професійних завдань [1, с. 106-107].

Для оцінки компетенцій студентів вищих навчальних закладів використовують значну кількість різних методів: анкетування, тестування, інтерв'ювання, джерелознавчий (бібліографічний) метод, спостереження, мозковий штурм, метод експертних оцінок, ділова гра, метод репертуарних решіток, метод еталону, метод прямих атрибутів, інтерв'ю за компетенціями, метод «Assessment center», метод «360 градусів», матричний метод, метод стандартних оцінок, метод впорядкування рангів, метод альтернативних характеристик, метод шкалування, за допомогою багатоквадратної матриці, метод оцінки поведінки, що демонструється, метод оцінки критичних ситуацій та ін. Кожному з цих методів властиві певні переваги і недоліки, а їх застосування яких призводить до отримання відмінних результатів. У зв'язку з цим виникає необхідність вибору найбільш доцільного методу оцінки компетенцій студентів вищих навчальних закладів.

Вибір методу визначення та оцінки компетенцій студентів вищих навчальних закладів пропонується здійснювати виходячи із встановлених переваг існуючих методів на підставі певних критеріїв (простота, незначні матеріальні та часові витрати, повнота і точність отриманої інформації, загальнодоступність, систематизація отриманих результатів, різнобічність оцінки, її об'єктивність, можливість прогнозування результатів діяльності працівника, оцінка особистісних якостей, знань, досвіду, рівня кваліфікації, мотивація).

Найбільш доцільним методом оцінки компетенцій є той метод, який містить максимальну кількість критеріїв – метод «Assessment center». Його суть полягає у багатоаспектній оцінці студентів вищих навчальних закладів з метою виявлення наявних у них особистісно-ділових професійно значущих якостей із застосуванням спеціалізованих оціночних процедур.

Оцінку компетенцій студентів вищих навчальних закладів на основі методу «Assessment center» пропонується здійснювати в три етапи: підготовчий, проведення оцінки та обробки результатів.

На підготовчому етапі визначаються цілі проведення оцінки компетенцій, проводиться підготовка та навчання експертів з метою вироблення конкретних умінь і навичок для роботи в рамках «Assessment center» і подальшої кадрової роботи, складається перелік запитань для проведення досліджень.

Етап проведення оцінки здійснюється за допомогою комплексу методів, що дозволяє отримати взаємодоповнюючу інформацію про результати оцінки та зробити загальний висновок. Такими методами є інтерв'ю, «мозковий штурм», «ділова гра» та тестування.

Етап обробки результатів передбачає визначення переліку наявних компетенцій студентів вищих навчальних закладів (знань, вмінь, здібностей та особистісних якостей, професійних навичок, кваліфікації та досвіду, які студенти вищих навчальних закладів використовували під час виконання роботи) та їх значень; виведення експертом підсумкових оцінок за проведеними методами; визначення переліку ключових компетенцій студентів вищих навчальних закладів; встановлення їх еталонних значень; розрахунок відхилень фактичних значень ключових компетенцій студентів вищих навчальних закладів від еталонних та формування рішень щодо підвищення рівня ключових компетенцій студентів вищих навчальних закладів.

Таким чином, розглянуто існуючі методи оцінки компетенцій студентів вищих навчальних закладів, визначено притаманні кожному з них основні переваги і недоліки. Обґрунтовано, що найбільш доцільним методом оцінки є метод «Assessment center», який може застосовуватися для оцінки компетенцій студентів усіх вищих навчальних закладів. На основі цього методу запропоновано процес оцінки компетенцій студентів вищих навчальних закладів, що передбачає етапи: підготовчий, проведення оцінки та обробки результатів.

Література

1. Криворучко О.М. Формування стратегій управління персоналом підприємства: моногр. /О.М. Криворучко, Т.О. Водолажська. – Х.: ХНАДУ, 2014. – 188 с.
2. Звездова А.Б. Компетентностный подход в высшем профессиональном образовании [Электронный ресурс] / А.Б. Звездова, В.Г. Орешкин. – Режим доступа : http://www.mier.edu.ru/uploaded/zvezdova_oreshkin.pdf.
3. Баранников А.В. Содержание общего образования. Компетентностный подход / А.В. Баранников. – М. , 2002. – 134 с.
4. Водолажська Т.О. Сутність, зміст та співвідношення понять компетентнісного підходу до оцінки працівників / Т.О. Водолажська // Вісник економіки транспорту і промисловості : зб. наук.-практ. статей. – Х. : УкрДАЗТ. – 2012. – Вип. 39. – С. 211–215.